

Podkopáčik špirálový (*Leucoptera malifoliella*, syn. *Leucoptera scitella*)

Podkopáčik špirálový, ktorý na hostiteľských rastlinách spomedzi tzv. mίνujúcich škodcov, spôsobuje najväčšie škody, je rozšírený v Európe, v Ázii a v severnej Afrike. Najväčšie škody boli pozorované v oblastiach južnej Európy. Obávaným škodcom je predovšetkým v **škôlkach ovocných drevín**. Ak sa vyskytuje vo väčšom zastúpení (viac ako 10 kusov na jednom liste jablone), **poškodené listy uschýňajú a predčasne opadávajú**. Postupom času dochádza k **oslabeniu**, pričom **plody** z takýchto stromov sú **menej kvalitné a horšie skladovateľné**.

Do kategórii mίνujúcich škodcov zaraďujeme aj podkopáčika ovocného (*Lyonetia clerkella*) a ploskáčika jabloňového (*Lithocolletis blancardella*). **Larvy podkopáčika ovocného** vytvárajú chodbičkovité míny s pásikom trusu uprostred. Stromy, ktoré sú napadnuté, už z diaľky vyzerajú ako spálené. Charakteristickým prejavom prítomnosti **húseničiek ploskáčika jabloňového** sú hnedé elipsovité alebo okrúhle míny na rube listov. Hotová mína býva zvnútra mierne stiahnutá vláknami spradenými húsenicou, čo spôsobuje deformovanie listov. Pre **larvy podkopáčika špirálovitého** sú naopak typické okrúhle míny, pričom vo vnútri sa nachádza trus, ktorý je usporiadaný do kružníc alebo do tvaru špirály.

Podkopáčik špirálový ako polyfágnny druh, kladie **vajíčka** predovšetkým **na listy jablone domácej, čerešne vtácej, hrušky obyčajnej**, ako aj na **iné listnaté stromy**.

V podmienkach Slovenskej republiky sa stretávame s **dvomi až tromi generáciami** za rok. Míny prvej generácie podkopáčika špirálového sa obyčajne masovo vyskytujú po kvitnutí jabloní. Po dorastení larvy vyliezajú z míny a kuklia sa v bielom zámotku na spodnej strane listov alebo v trhlinách kôry. Vo všeobecnosti **prezimujú iba kukly**, ktoré sú v bielych zámotkoch pod kôrou stromov alebo v iných úkrytoch. Vývin lariev nasledujúcej generácie prebieha od polovice júla do začiatku septembra. Predné krídla škodcu sú bledosivé s kovovým leskom. Na ich konci majú žlté políčko, v ktorom sú na prednom okraji krídla tri biele škvrnky. Na špičke krídla sú štyri čierne pásiky. Zadné krídla sú tiež bledosivé a olemované riasami. Hlava a hrud' sú bledosivé, bruško je tmavosivé, tykadlá sú nitkovité a sú dlhé približne ako predné krídla. Farba vajíčka sa v priebehu vývoja mení z bledosivej na žltú farbu.

Listy napadnuté prvou generáciou podkopáčika špirálového na mladých stromčekoch v škôlkach a záhradkách je potrebné odtrhnúť a spáliť. Za **prirodzených nepriateľov** pre larvy podkopáčika špirálového môžeme považovať vtáky. Na **chemickú ochranu** pre zamedzenie šírenia podkopáčika špirálového možno z autorizovaných prípravok na ochranu rastlín použiť tieto prípravky: Calypso 480 SC (aj v malospotrebitel'skom balení - MB), Decis EW 50 (aj MB), Decis Protech (aj MB), Delta EW 50, Dimilin 48 SC (aj MB), Karate Zeon 5 CS (aj MB), Lambda 50 CS, Lambdol, NeemAzal T/S (aj v MB), Spintor (aj MB) a iba v malospotrebitel'skom balení Calypso Al a Samuraj.

V boji proti tomuto škodcovi je potrebné zvolit' taký termín opatrenia, aby sa **zasiahlo maximum mladých húseníc**. Škodlivosť podkopáča špirálového je významná hlavne v najteplejších oblastiach, teda v okresoch Dunajská Streda, Komárno a juh okresov Galanta, Šaľa a Nové Zámky. Menšie škody možno očakávať na juhu susediacich okresov, ktorými sú Pezinok, Senec, Trnava, Levice a na východe Slovenska okres Trebišov.

Ing. Ivana Horváthová

ÚKSÚP – Odbor ochrany rastlín

8.9.2017